Danilo Kovač
Danilo Kovač
Image not found or type unknown

07.02.2022. 15:18
Погледано: 1,029 пута

Музеји у настави – колекција као огледало

Ова наставна пракса има циљ коришћење музеја као основе за побуђивање интересовања, стицање знања и развој вјештина ученика.

МОЈА ПЕДАГОШКА УВЈЕРЕЊА

Вјерујем да образовање у ширем смислу има задатак да припреми ученике за успјешне животне одлуке, спознају властитих сензибилитета, те да позитивно утиче на формирање ученичких животних погледа и начела. Како би се припремили за животне изборе, млади људи треба да што боље упознају свијет око себе, те сагледају своје мјесто у њему. Образовање стечено у школи може помоћи онима који су имали мање могућности да стекну квалитетно знање или вјештине у свакодневном животу и породичном окружењу. Стога чврсто вјерујем у потенцијал образовања да смањи друштвене неједнакости. Мој рад се заснива на инсистирању да ученици схвате процесе, а не да меморишу чињенице.

Такође, желим да кроз свој предмет утичем на сузбијање негативних друштвених феномена попут предрасуда, стереотипа и шовинизма.

КРАТАК ОПИС ПРАКСЕ

Ова наставна пракса има циљ кориштење музеја као основе за побуђивање интересовања, стицање знања и развој вјештина ученика. Матуранти гимназије преузели су улогу кустоса, презентујући изложбу бањалучког Музеја савремене умјетности вршњацима и грађанима Бањалуке. Наставна пракса обухвата шест корака. Увјежбавајући истраживачке вјештине, критичко мишљење и медијску писменост, ученици су научили истражити литературу о изложеним сликама, те провјерити истинитост информација доступних на интернету. Други корак представља писање есеја о темама које ће презентовати. Есеји, поред умјетничке, укључују историјску и социолошку перспективу, обједињујући садржаје више наставних предмета. Том приликом матуранти су савладали форму писменог изражавања коју вјешто користе њихови вршњаци у Програму међународне матуре. Наредним кораком су се суочили са рушењем полних стереотипа, анализирајући хуманитарне и ратне доприносе сликарки чија су дјела изложена. Четврти корак је у наставни процес укључио музејско особље, које је обезбиједило додатну обуку матурантима. Пети корак представља вршњачка едукација, будући да су матуранти преузели улогу кустоса, представљајући изложбу својим вршњацима. Наставна пракса је имала такмичарске елементе, те су најбољи кустоси изложбу презентовали грађанству, увјежбавајући вјештину јавног наступа. Посљедњи корак представља израда двојезичног сајта изложбе, који поред едукативних текстова садржи ученичке видео-материјале. Медијска пажња коју је привукла ова наставна пракса, иницирала је активније кориштење музеја у настави.

ПОЛАЗИШТА

Недовољна заступљеност музеја и галерија у наставном процесу. Са друге стране, имали смо привремену поставку првокласне изложбе у Граду Бањалуци, погодне за стицање нових знања и усавршавање бројних вјештина ученика.
Недостатак наставних садржаја који развијају истраживачке вјештине ученика, рјешавање проблема, критичко мишљење и медијску писменост. Наставни садржаји нису заживјели, упркос њиховој најавежи у бројним образовним реформама.
За разлику од њихових вршњака у западној Европи, као и полазника Програма међународне матуре (ИБ), ученици у Босни и Херцеговини нису обучавани да се прецизно писмено изразе.
Недостатак наставних садржаја који омогућавају трансфер знања и повезивање садржаја више наставних предмета.
Недостатак наставних материјала који промовише важност полне једнакости у друштвима.
Недостатак подучавања на позитивним примјерима и незаступљеност наставних садржаја са еманципаторском нотом.

У јавном дискурсу Босне и Херцеговине неријетко постоји тенденциозна и вулгаризована интерпретација племените ријечи „патриотизам“. Ову локалну специфичност потребно је сузбити кроз адекватно образовање младих генерација.
Након пандемије изазване вирусом корона постоји потреба за наставним активностима које подразумијевају живу интеракцију међу самим ученицима, која им је у појединим тренуцима била ускраћена.
Незаступљеност вршњачке едукације, као важне глобалне образовне тенденције.
Недостатак интеракције између школе и шире друштвене заједнице.
Недостатак наставних садржаја који подстичу такмичарски дух ученика и културу дебатовања.
Недостатак наставних садржаја који усавршавају презентацијске вјештине, те јавне и медијске наступе ученика.
Недовољна заступљеност савремених технологија у циљевима и исходима учења.
Недостатак наставних материјала који подстичу креативност ученика. То се нарочито односи на предмет који ја предајем – историју.

ЦИЉ И ЖЕЉЕНИ ИСХОДИ

Искористити потенцијал музеја и галерија у наставном процесу. Искористити специфичну околност школске године – гостовање првокласне изложбе у Граду Бањалуци, погодне за стицање нових знања и усавршавање бројних вјештина ученика.
Унаприједити истраживачке вјештине ученика, рјешавање проблема и критичко мишљење и медијску писменост.
Научити ученике прецизном писменом изражавању, користећи наставне методе из Програма међународне матуре.
Дати допринос глобалним тенденцијама у образовању које се фокусирају на повезивање садржаја више наставних предмета, те помоћи ученицима да суштински разумију односа између политичких, социјалних, умјетничких и технолошких тенденција.
Промовисати полну једнакост у друштву, као тему од глобалног значаја.
Осмислити наставне садржаје са еманципаторском нотом и подучавати на позитивним примјерима.
Сузбити лажне и промовисати истинске патриотске вриједности.
Побудити живу интеракцију међу ученицима, која им је током пандемије и наставе на даљину била ускраћена.
Осмислити наставну активност која укључује вршњачку едукацију.
Побудити динамичну интеракцију између школе и шире друштвене заједнице.
Подстаћи такмичарски дух ученика и развити културу аргументованог дебатовања.
Дати ученицима прилику да усавршавају презентацијске вјештине и јавне наступе.
Укључити савремене технологије у циљеве и исходе учења.
Подстицати креативност ученика.

ДЕТАЉАН ОПИС РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Ова наставна пракса имплементирана је на материјалима изложбе „Колекција као огледало. Модернизам у дјелима Галерије Матице српске" привремено изложене у бањалучком Музеју савремене умјетности Републике Српске. Пракса је реализована у шест корака, детаљно описаних у наставку текста.

Стицање знања о умјетничким дјелима кроз развој вјештина

Прва фаза пројекта подразумијевала је стицање теоретског знања о изложеним сликама и њиховим ауторима, користећи различите изворе информација. Ова фаза реализована је у три дијела: претраживање литературе доступне на интернету, оцјењивање вјеродостојности пронађених информација, те преиспитивање документарних филмова и медија као поузданих извора информација.

Матуранти су добили задатак да прикупе информације о сликарима и њиховим изложеним дјелима. Разговор са ученицима је потврдио моју претпоставку да је неселективно „гуглање" средство свакодневног информисања, рјешавања проблема, али и прикупљања материјала за наставну тему. Мада се ради о матурантима гимназије, ученици су знали само за википедију. Током пројекта, научили су да користе поуздане академске сајтове попут Гоогле сцхолар-а, Сциндех-а, али и Сци-хуб-а и Либген-а, развијајући своје истраживачке вјештине.

Сљедећи корак био је развој критичког мишљења за шта сам користио сајтове различитих музеја. Анализирали смо зашто различити сајтови другачије вреднују допринос појединих сликара. На овим примјерима настојао сам указати како доћи до податка ако о њему постоји више извора информација који се не подударају. У том контексту ученици су анализирали факторе који у друштвеним сферама утичу на пристрасност и необјективност информација, изоштравајући критичко мишљење.

Сљедећи задатак био је анализа вјеродостојног документарног филма Дуго путовање - Паја Јовановић. Осим стицања знања о чувеном сликару, овом активношћу довео сам у питање став матураната да су документарни филмови нужно поуздани извори информација. Настојећи да објасним да иза документарних филмова може стајати пропагандна идеја, задао сам ученицима да гледајући филм уочавају став режисера о појединим темама. Матуранти су, поред осталог, схватили на који начин режисер користи музику како би изазвао емоције гледалаца, те преноси своју поруку одабиром саговорника. Разумјели су да су ово неке од метода којима могу преиспитивати вјеродостојност не само документарних филмова, већ и средстава јавног информисања.

Увјежбавање писменог изражавања и повезивање садржаја више наставних предмета

Матуранти су написали више верзија есеја о сликару кога ће презентовати публици, као и његовим дјелима. Настојећи да обучим ученике да се прецизно писмено изразе, представио сам им форму есеја која се користи у Програму међународне матуре. Осим тога, желио сам истражити до које мјере се наставне методе међународног програма могу примијенити у учионицама нашег традиционалног образовног система.

Ученике сам охрабрио да у сваком од два или три параграфа изложе различите оцјене и другачије погледе на сликарев опус, у оним случајевима гдје је то било могуће. Врло често су те оцјене или сликарске фазе узроковане политичко-историјским и социјалним околностима које су ученици додатно објашњавали и повезивали са сликарским опусом. На тај начин су повезивали више наставних предмета – историју, ликовну културу, социологију, филозофију. Сагледавање исте теме кроз призму више наставних предмета представља важну образовну тенденцију, недовољно заступљену у земљама нашег региона.

Продубљивање знања о умјетницама и рушење родних стереотипа

Садржај изложбе омогућио је преиспитивање родних стереотипа. Истражујући њихова изложена дјела, ученици су сазнали да су већ тада познате сликарке Надежда Петровић и Ана Маринковић прекинуле каријеру у иностранству да би током Првог свјетског рата лијечиле сународнике обољеле од заразног тифуса. Тумачење Надеждине борбе за људска права и права жена, те дискусија њеног хуманитарног и еманципаторског рада, који јој доноси УНЕСЦО-во признање за једну од 100 најзначајнијих свјетских личности, омогућило је учење на добрим примјерима и промоцију идеја са еманципаторским садржајем.

Поред Надежде Петровић и Ане Маринковић, чија су дјела изложена, осврнули смо се на биографију прве школоване босанскохерцеговачке сликарке Аделе Бехр и њен труд у вези са отварањем школе у Сарајеву. На примјерима чувених сликарки ученици су добили поруку да се патриотске вриједности исказују и мјере конкретним и опипљивим доприносима.

Послије анализе изложених политичких карикатура које критикују тадашњи лицемјеран однос према женама, ученици су се спремили за дебату: „Жртве жена у свјетским ратовима су довољно препознате“.

Након дебате расправљали смо о потреби и начинима меморијализације женских жртава као засебне друштвене групе у свјетским ратовима. Будући да питање меморијализације, мада тема од глобалног значаја, није заступљено у плановима и програмима, ученике сам упознао са различитим начинима обиљежавања људских жртава 20. вијека. Ученици су показали своју креативност дајући оригиналне идеје за меморијализацију жена жртава.

Обука у Музеју и његово укључивање у наставни процес

Након стицања историјског и социолошког предзнања о сликарима и њиховим дјелима, матуранти су своја знања употпунили у Музеју савремене умјетности. Музеј се љубазно одазвао мојој иницијативи да матурантима обезбиједи додатну обуку која их је припремила за улогу кустоса.

Вршњачка едукација и продубљивање социјалне кохезије

Током ове фазе матуранти су преузели улогу водича и представили изложбу другим разредима Гимназије, увјежбавајући своје презентацијске вјештине. Ова наставна пракса подстицала је такмичарски дух, будући да је одјељење матураната које се најбоље показало током претходних фаза наставне праксе добило прилику да организује вођење кроз изложбу за грађане Бањалуке.

Ученици су били поносни што су њихови родитељи, професори и суграђани присуствовали овом наградном стручном вођењу. На овај начин матуранти су добили ријетку прилику да увјежбају јавни наступ, који уз презентацијске вјештине представља важну вјештину у савременим друштвима.

Вршњачка едукација и њена припрема подразумијевала је живу интеракцију међу ученицима, која им је била ускраћена током пандемије и наставе на даљину. Осим тога, ова фаза је подразумијевала динамичну интеракцију између ученика, музејских радника и шире друштвене средине, доприносећи бољој социјалној кохезији.

Израда двојезичног сајта и коришћење савремених технологија

Матуранти су самостално креирали двојезични сајт изложбе који, поред едукативних текстова и фотографија, садржи видео-записе. Ученици су у просторијама музеја снимали тумачење умјетничких дјела излажући биографије сликара испред чијих дјела су се том приликом налазили.

Осим увођења савремене технологије у наставу, осмишљавање сајта захтијевало је обједињавање садржаја више наставних предмета, ученичку креативност и оригиналне идеје.

ЕФЕКТИ; ПОСТИГНУТИ РЕЗУЛТАТИ

Музејска поставка активно је укључена у наставни процес. Искоришћена је специфична околност школске године – гостовање првокласне изложбе.
Осмишљени су и успјешно имплементирани оригинални наставни садржаји који развијају истраживачке вјештине ученика, рјешавање проблема, критичко мишљење и медијску писменост.
Матуранти су унаприједили вјештину прецизног писменог изражавања, важне глобалне образовне тенденције.

Ученици су користили знање више наставних предмета, као начин да суштински разумију односе између политичких, социјалних, умјетничких и технолошких тенденција.
На иновативан начин су презентоване теме од глобалног значаја: меморијализација жртава и питање полне једнакости у друштву.
Кроз умјетнички садржај промовисане су патриотске вриједности, чија тенденциозна и вулгаризована интерпретација представља локалну специфичност Босне и Херцеговине.
Кроз позитивне примјере ученицима су представљени наставни садржаји са еманципаторском нотом.
Међу ученицима успостављена је жива интеракција, која им је била ускраћена током пандемије.
Успјешно је примијењена вршњачка едукација као важна образовна тенденција.
Успостављена је динамична интеракција између школе, музеја и шире друштвене заједнице, доприносећи бољој социјалној кохезији.
Подстакнут је такмичарски дух и увјежбаване дебатантске вјештине.
Матуранти су добили ријетку прилику да усавршавају вјештину јавног наступа.
Израдом сајта у наставни процес укључене су савремене технологије.
Интерпретације умјетничких дјела, идеје меморијализације женских жртава и осмишљавање сајта захтијевали су креативност ученика.

Додатни коментари и сугестије другим наставницима који би жељели имплементирати вашу идеју

Ако наставник није упознат са формом есеја Програма међународне матуре, могуће је ученицима представити неку другу форму есеја која ће им омогућити да увјежбају прецизно писмено изражавање и стекну додатно знање о темама које ће презентовати.
Недостаци и ограничења:

Ову наставну праксу је тешко реализовати у школама и одјељењима мање мотивисаних ученика.
Ова наставна пракса захтијева интелектуалну зрелост ученика, те је најбоље реализовати са ученицима четвртих разреда.
Ова наставна пракса захтијева додатно учење наставника о појединим темама и њена реализација захтијева доста времена.

https://www.youtube.com/watch?v=DmcCWMwOZbk

Tags

NIN

Collections

НИН награда НИН 2022 Pobjednička praksa НИН 2021